

Aneta Judzińska*, Agnieszka Nymś-Górna**

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

SPRAWOZDANIE Z VI. OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI***Strefa projektów edukacyjnych i społecznych***

Aneta Judzińska, Agnieszka Nymś-Górna, *Sprawozdanie z VI. Ogólnopolskiej Konferencji „Strefa projektów edukacyjnych i społecznych”*. Kultura – Społeczeństwo – Edukacja nr 2(22) 2022, Poznań 2022, pp. 287–292, Adam Mickiewicz University Press. ISSN 2300-0422, ISSN (Online) 2719-2717. DOI 10.14746/kse.2022.22.17

W dniach 7–8 kwietnia 2022 roku na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się VI. Ogólnopolska Konferencja *Strefa projektów edukacyjnych i społecznych*. Jest to wydarzenie cykliczne, które trwale wpisało się w tradycję Wydziału Studiów Edukacyjnych. Warto nadmienić, że nieprzerwalnie cieszy się dużym zainteresowaniem nie tylko w środowisku naukowym, ale również wśród pracowników instytucji edukacyjnych i społecznych czy organizacji pozarządowych. Organizatorzy i organizatorki podejmują starania, by idea Strefy ewoluowała, podążając za aktualnymi potrzebami i wyzwaniem współczesnej rzeczywistości społecznej i edukacyjnej. Tegoroczna edycja, podobnie jak dwie poprzednie, z uwagi na sytuację pandemiczną przyjęła formę zdalną.

Pierwszy dzień konferencji obfitował w sześć sesji. Sesja pierwsza miała charakter inauguracyjny, a jej moderatorkami były osoby pełniące funkcje sekretarzy Konferencji: dr Agnieszka Nymś-Górna oraz dr Aneta Judzińska. W imieniu organizatorów i organizatorek *Strefy projektów edukacyjnych i społecznych* powitały przybyłych Gości, jak również złożyły podziękowania za wsparcie inicjatywy i objęcie jej honorowym patronatem przez Prorektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr hab. Joannę Wójcik oraz Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. dr hab. Agnieszkę Cybał-Michalską, będącą jednocześnie przewodniczącą honorowego partnera tegorocznej edycji Strefy – Zespołu Pedagogiki Młodzieży wspierającego działania Sekcji Pedagogiki Młodzieży Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. Uroczyste otwarcie Konferencji zainicjował przedstawiciel władz dziekańskich Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. UAM dr hab. Waldemar Se-

* ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6686-7131>.

** ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5538-1953>.

giet. W swoim wystąpieniu zaakcentował wartość poznawczą Konferencji. Podkreślił zarówno jej walory pedagogicznie i społeczne, nieszablony charakter, jak i potencjał emancypacyjny w obszarze metod i technik pracy, możliwości wykraczania poza granicę społecznej roli czy budowania sieci wsparcia, np. społeczności lokalnych.

Kolejnym punktem programu sesji pierwszej był warsztat inauguracyjny pt. „*Kontrakt na dobre samopoczucie*”, czyli *propozycja kilku zasad zdrowego stylu życia w codziennej praktyce* autorstwa dr Ewy Kasperek-Golimowskiej. Stanowił on swoiste zaproszenie do zmiany perspektywy w myśleniu o własnym zdrowiu i dobrym samopoczuciu. Prowadząca zaproponowała kilka zasad przyświecających dwudniowej Konferencji. Wyraziła jednocześnie nadzieję, że tego typu dobre praktyki znajdą odzwierciedlenie w życiu codziennym uczestniczek i uczestników. Egzemplifikację ich treści stanowiło następujące pytanie: jak realizować swoje projekty, zachowując jednocześnie dobre samopoczucie i zdrowie? Zwrócenie uwagi na dobrostan psychiczny i fizyczny uczestników i uczestniczek nie ograniczało się wyłącznie do warsztatu inauguracyjnego. Swoistym novum tegorocznej edycji były też aktywne przerwy autorstwa dr Ewy Kasperek-Golimowskiej. Przybyli Goście zyskali więc przestrzeń do relaksu, pogłębiając jednocześnie wiedzę na temat m.in. prawidłowej postawy ciała podczas pracy przed komputerem, potrzeby ruchu/krótkiego wysiłku fizycznego czy regulowania oddechu.

Sesję drugą, której moderatorką była mgr Alicja Hekmat-Szał, zapoczątkował dr Damian Luty, podejmując wystąpienie pt. *Edukacja filozoficzna w szkole podstawowej i ponadpodstawowej*. Prelegent swoją uwagę zogniskował wokół innowacji dydaktycznej dotyczącej nauczania przedmiotu filozofia (jako przedmiotu nadobowiązkowego) w szkole podstawowej w klasach IV–VIII. Treść drugiego wystąpienia autorstwa mgr Anny Wojewody pt. *Auf Deutsch singen und spielen – o nabywaniu języka niemieckiego poprzez gry i zabawę w świetlicy szkolnej* oscylowała wokół pytania: w jaki sposób przekonać uczniów do wspólnych aktywności w języku niemieckim? Prelegentka zwróciła uwagę na potencjał tkwiący w świetlicy szkolnej jako miejscu umożliwiającym stwarzanie sytuacji edukacyjnych pozwalających na swobodne, niewymuszone używanie języka obcego. Wystąpienie trzecie pt. *Młodzież pyta – nauka odpowiada. Ogólnopolska „Odwrocona” Konferencja Naukowa*, którego autorkami były Jagoda Górecka i Aleksandra Gorczyca, dotyczyło planowanej na początek roku akademickiego 2022/2023 odwróconej konferencji. Prelegentki nadmieniły, że celem tego projektu jest stworzenie przestrzeni otwartego dialogu między środowiskiem młodzieżowym a naukowym, a co za tym idzie – krystalizacja kierunków badań nad młodzieżą. Jako ostatnia w sesji swoje refleksje pt. *Myślenie krytyczne w działaniu projektowym – implikacje edukacyjno-wychowawcze na podstawie realizowanej innowacji pedagogicznej* wygłosiła dr Lucyna Myszka-Strychalska. Prelegentka podjęła tematykę projektu rozumianego jako przedsięwzięcie długo- (realizowane przez cały rok szkolny) i krótkodystansowe (pojedyncze zajęcia dydaktyczne) ukierunkowane na rozwijanie myślenia krytycznego u dzieci i młodzieży na podstawie rekomendacji płynących z realizowanej w roku szkolnym 2020/2021 innowacji pedagogicznej.

Po krótkiej, aktywnej przerwie rozpoczęła się sesja trzecia, którą moderowała dr Aneta Judzińska. Jako pierwsza głos zabrała mgr Paulina Mencil w wystąpieniu pt. *Centrum Inicjatyw Lokalnych na Ogrodach – pierwszy rok działalności OGRODÓWKI*. Opowiedziała o specyfice i charakterze działań z różnymi grupami mieszkańców celem budowania i aktywizowania społeczności lokalnej. Z kolei mgr Justyna Pawlak i mgr Agata Marciniak swoje rozważania zogniskowały wokół *Funkcjonowania edukacyjnego, społecznego i komunikacyjnego młodzieży edukowanej domowo z uwzględnieniem wyzwań pandemii COVID-19*. Prelegentki podzieliły się

wnioskami z badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży w wieku 12–17 lat. Następnie mgr Alicja Hekmat-Szał wygłosiła referat pt. *Koncept zajęć rozwijających kompetencje społeczne wśród uczniów – zainicjuj je i Ty!* W wystąpieniu szczególną uwagę zwróciła na doniosłość zajęć rozwijających inteligencję społeczną, w tym również inteligencję emocjonalną dzieci i młodzieży. Ostatnią prelegentką była dr Dorota Prysak, która podjęła refleksję nad *Metodą eksperymentu jako narzędzia w budowaniu inkluzji edukacyjnej*. Opowiedziała o wynikach eksperymentu z wykorzystaniem innowacyjnej pomocy dydaktycznej EKOMATIK w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej wspomagającej procesy nauczania i uczenia się szczególnie w obszarze analitycznego i logicznego myślenia oraz kompetencji matematycznych.

Sesja czwarta, którą moderowała mgr Iwona Kukowka, miała wyjątkowy charakter zarówno pod względem formuły, tematyki, jak i zaproszonych Gości. Wykład pt. *Młódzież z Pokolenia Z – wartości, motywacja, samoocena wspólnie z młodzieżą* (Bartoszem Mikołajczakiem, Antoniną Krakowiak, Brunonem Jasińskim, Alanem Śliwowskim, Mają El-Assadi, Zosią Kornat oraz Oleksiejem Jakowneko-Tic) wygłosił mgr Tomasz Bilicki – pedagog, terapeuta oraz certyfikowany interwent kryzysowy specjalizujący się we wspieraniu młodych ludzi. Z uwagi na zakres podejmowanej tematyki wśród znamienitych Gości pojawili się także członkowie oraz członkinie Zespołu oraz Sekcji Pedagogiki Młódzieży Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. Słowa powitania i wstępu skierowała również obecna podczas obrad przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Młódzieży Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. Przewodnicząca złożyła podziękowania za przyjęcie zaproszenia do wygłoszenia wykładu, zwracając uwagę na dużą poznawczą wartość wystąpienia będącego inspiracją dla refleksyjnego i odpowiedzialnego spojrzenia na złożoność tematyki postrzegania i traktowania młodzieży jako aktora perspektywnych zmian. Następnie głos zabrał prelegent – mgr Tomasz Bilicki. Na początku dokonał charakterystyki okresu adolescencji, odnosząc się do założeń psychologii rozwojowej. Zwrócił uwagę na znaczenie procesu kształtowania się tożsamości oraz tendencje młodych ludzi do sprzeciwiania się władzy. Uwrażliwił też słuchaczy i słuchaczki na relatywny charakter doświadczeń okresu dojrzewania postrzegany – z perspektywy czasu – przez współczesnych dorosłych. Postawił też kilka frapujących pytań, m.in. czy młodzi ludzie – jeśli chodzi o ich wartości – są dokładnie tacy sami jak my – kiedy byliśmy w ich wieku. Poszukując odpowiedzi, zaznaczył, że prawidłowości psychologii rozwojowej nie zmieniły się, ale zmienił się kontekst środowiskowy i społeczny. Stąd – na co zwrócił uwagę prelegent – młodzież z pokolenia Z nazywana jest także pokoleniem Google/iGen, pokoleniem instant czy pokoleniem płatków śniegu. Odwołując się do własnych doświadczeń pedagogicznych i terapeutycznych, podkreślił, że w kontaktach z dorosłymi młodzi ludzie często czują się niezrozumiani. Jego zdaniem wynika to m.in. z faktu, iż dla dorosłych ważniejsza jest racja aniżeli relacja. Tomasz Bilicki zwrócił też uwagę na problem niskiej samooceny młodzieży, a jako jedną z głównych jej przyczyn wskazał problem odbierania adolescentom sprawczości. Podkreślił tym samym, że głównymi składnikami sukcesu zarówno edukacyjnego, jak i wychowawczego jest adekwatna samoocena (zbudowana na postawie samoakceptacji) oraz poczucie sprawstwa młodzieży. Stanowi to – zdaniem prelegenta – swoistą kontrpropozycję wobec obecnej współcześnie kultury krytyki i perfekcjonizmu. Porzucenie kultury błędu stwarza szansę na wejście w relację z młodymi ludźmi oraz zrozumienie świata ich wartości. Uczestnicy i uczestniczki zostali do tego świata zaproszeni poprzez towarzyszącą prelegentowi grupę młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 81 w Łodzi. Każdy z młodych ludzi występujący w roli „pogromcy mitów” podzielił się swoją refleksją na temat stereotypów kierowanych wobec młodzieży. Młodzi prelegenci i prelegentki,

nierzadko odwołując się do własnych doświadczeń, zwrócili uwagę m.in. na problem krytyki ubioru nieadekwatnego – w oczach dorosłych – do posiadanej płci, przekonania o pasywności (lenistwie) i braku aspiracji młodzieży czy uzależnienia od nowych technologii. Jednocześnie podejmowali polemikę z treścią owych stereotypów, dzieląc się własną percepcją świata. Zwrócili m.in. uwagę na pragnienie odkrywania, poznawania i nawiązywania relacji, pogłębiania wiedzy, potrzeby rozwoju i edukacji, również przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii. Ostatnią część wykładu przeznaczono na sesję Q&A. W ramach podsumowania moderatorka mgr Iwona Kukowka postawiła dwa pytania: 1) jakie obszary powinniśmy wspierać w ramach pracy projektowej z młodzieżą? – skierowane do mgra Tomasza Bilickiego, drugie zaś do występującej młodzieży: w jakich projektach chcielibyście wziąć udział? Zainicjowało to inspirującą dyskusję.

Sesję piątą i szóstą, które zostały poprzedzone aktywną przerwą, moderowała mgr Marlena Kaźmierska. Jako pierwsza referat pt. *Zaniedbywanie dzieci – regulacja prawna w prawie polskim i międzynarodowym* wygłosiła mgr Magdalena Dąbkowska. W swoim wystąpieniu skoncentrowała się na pojęciu zaniedbywania, odnosząc się m.in. do przepisów Kodeksu karnego, Kodeksu wykroczeń czy Konwencji o prawach dziecka. Autorkami drugiego wystąpienia pt. *Kobiety kobietom – myślenie projektowe w dobie pandemii* były dr Grażyna Barabasz oraz dr Agnieszka Nymś-Górna. Podjęły refleksję nad projektowaniem i realizacją badań dotyczących postrzegania kobiecości, edukacji i ról społecznych przez kobiety z różnych kręgów kulturowych. Sesję szóstą zapoczątkowało wystąpienie mgr Agnieszki Wierchosławskiej pt. *Projekt edukacyjny sposobem wdrożenia do świata wartości*. Autorka za cel przyjęła przedstawienie projektu edukacyjnego przewidzianego dla dzieci w wieku przedszkolnym wdrażające je do świata wartości. Następnie – z powodu problemów technicznych – wystąpiła prelegentka z sesji piątej – mgr Kamila Brodzińska, podejmując temat: „*Badania w działaniu*” – *czynniki sukcesu projektu*. Tematyka wystąpienia oscylowała wokół wniosków i dobrych praktyk zgromadzonych po zakończeniu projektu edukacyjnego „Badania dla praktyki. Wykorzystanie wdrożonych prac magisterskich opartych na badaniach w działaniu dla rozwoju organizacji”. Kolejną prelegentką była dr Anna Rybińska. W wystąpieniu pt. „*Rucksack KiTa*” – *znajdźmy wspólny język* przedstawiła kluczowe informacje na temat projektu „Rucksack KiTa” skupiającego się wokół rozwijania kompetencji językowych dziecka i jego rodziców/rodziny, a także otwarcia instytucji edukacyjnych na zagadnienia związane z migracją, różnorodnością, dwujęzycznością i wielojęzycznością. Z kolei Urszula Kowalewska podczas wystąpienia *Siła edukacji na Madagaskarze i w Tanzanii* przybliżyła uczestnikom i uczestniczkom szczegóły projektu edukacyjnego realizowanego na Madagaskarze. Poruszyła m.in. temat pracy wolontariuszek wykorzystujących aktywizujące metody nauczania, wskazała na problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy Madagaskaru. Jako ostatnia głos zabrała dr Paulina Peret-Drażewska w wystąpieniu pt. *O młodych do młodych – kurs „Młodość. Kocham i rozumiem” jako przykład popularyzacji wiedzy na temat adolescencji wśród współczesnej młodzieży*. Prelegentka opowiedziała o realizacji kursu, podczas którego rozmawiała z młodzieżą licealną w wieku 13–17 lat na temat doświadczeń okresu adolescencji.

Po sesjach dobrych praktyk i aktywnych przerwach odbyły się webinaria moderowane przez dr Grażynę Barabasz. Pierwsze pt. *Podyskutujmy! Kilka sprawdzonych metod na moderowanie efektywnych dyskusji* przeprowadziła prof. UAM dr hab. Małgorzata Rosalska. Podjęła refleksję nad pojęciem dyskusji i jej praktycznego zastosowania, zwracając uwagę m.in. na dobór rodzaju dyskusji do celów, które chcemy realizować, moderowania dyskusji czy

dbania o aktywność wszystkich uczestników i uczestniczek spotkania. Drugie webinarium pt. „Lego. Rebuild The World” – *duńskie klocki w przestrzeni edukacyjnej i społecznej* przeprowadził dr Konrad Nowak-Kluczyński. Obfitowało ono w wiedzę na temat nieograniczonego potencjału klocków wykorzystywanych nie tylko w zakresie stymulowania dzieci podczas zabawy, ale i na płaszczyźnie edukacyjnej i społecznej, gdzie LEGO stało się zabawką społecznie zaangażowaną.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się wykładami inauguracyjnymi. Jako pierwsza głos zabrała dr Ewa Kasperek-Golimowska z wystąpieniem *Witamy z dobrą energią – energetyczny początek dnia*. Prelegentkę interesowała postawa wobec samego siebie, w tym samopoczucie, oddech i postawa ciała (zwłaszcza podczas pracy zdalnej). Pojawiły się także propozycje książkowe, które dotyczyły odzyskania lub podtrzymania stanu indywidualnego dobrostanu. Na koniec zaproponowano także ćwiczenia z zakresu jogi śmiechu. Następnie głos zabrała Agnieszka Stążka-Gawrysiak prowadząca m.in. bloga DyleMatki i autorka książek. Prelegentka jest specjalistką w zakresie wiedzy o samoregulacji, pracuje z osobami w kryzysie. Wystąpienie *Uczenie się i współdziałanie w świetle wiedzy o samoregulacji* oscylowało przede wszystkim wokół procesu uczenia się i współpracy w odniesieniu do bezpośrednich doświadczeń i odczuć dziecka. Natomiast dr Bożena Kanclerz podczas wystąpienia *Projektowanie „z młodzieżą w tle” jako zadanie i wyzwanie nie tylko pedagogiczne* opowiadała o pracy projektowej z młodzieżą z perspektywy adiunkta, pedagoga i terapeuty, łącząc koncepcje teoretyczne z praktyką działania. Prelegentka dużą wagę skupiła także na procesach zachodzących w grupie.

Pierwszą sesję dobrych praktyk prowadziła mgr Iwona Kukowka. Panel otwierał mgr Kamil Wnuk – *Matematyczne Laboratorium Kultury – perspektywa rozwoju transdyscyplinarnego konkursu matematycznego*. Autor, opowiadając o projekcie Matematyczne Laboratorium Kultury, dzielił się refleksją dotyczącą poprzednich i kolejnych edycji projektu realizowanego w szkołach podstawowych. Następnie wystąpienie pt. *Konsultacje społeczne (online) jako przykład aktywnej partycypacji społecznej – projekt Serce Gminy* zaprezentował się mgr Łukasz Szał, który podkreślał rolę konsultacji społecznych w kontekście partycypacji społecznej. Działania były prezentowane na przykładzie Kostrzyna. Następnie dr Alina Szwarc w wystąpieniu *O współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym – na przykładzie Podlasia* przedstawiła współpracę szkoły ze środowiskiem lokalnym na podstawie projektu badawczego dotyczącego przekazywania treści o charakterze regionalnym.

Moderatorką kolejnej sesji była mgr Katarzyna Banaszak. Jako pierwsza głos zabrała Kamila Lenczewska z Centrum Inicjatyw Międzykulturowych Horyzonty, która wraz z Turczynką Nijal Sahin przedstawiła referat *Możliwości edukacji pozaformalnej i transkulturowej*. Prelegentki na przykładzie programów Europejski Korpus Solidarności i Erasmus Plus omawiały idee edukacyjne. Następnie głos zabrała dr Nina Woderska ze Stowarzyszenia Centrum Rozwoju Edukacji Obywatelskiej CREO z wystąpieniem *STARszaki*. Tytułowa kampania została ukazana jako jeden z pomysłów na przeciwdziałanie ageizmowi. Tę sesję zakończyła Zofia Głowacka z XX Liceum Ogólnokształcącego im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Poznaniu, która dzieliła się swoim doświadczeniem dotyczącym procesu nauczania-uczenia się podczas wystąpienia *Szkoła. Ale czy życia?*

Ostatnia już sesja tego dnia była prowadzona przez mgr Katarzynę Banaszak i mgr Iwonę Kukowkę. Była to tegoroczna nowość, czyli panel *Projekty widziane Sercem*. Tytuł panelu wywodzi się od tzw. serca projektów, a więc od zaangażowanych, otwartych na innowacje uczestników i uczestniczek. Podkreślane były przede wszystkim kolektywne przedsięwzięcia, interakcje międzyludzkie oraz sam proces działań projektowych. Zgodnie z zamierzeniami swoimi

relacjami, uczuciami, przemyśleniami i wątpliwościami dzielili się sami uczestnicy projektów. Jako pierwsze wystąpiły Karina Jankowiak i Marianna Racka wraz z koordynatorką dr Michałką Kasprzak, które reprezentowały Koło Naukowe Pedagogów-Terapeutów AGO działające na WSE UAM. Prelegentki podczas referatu *Projekty edukacyjne jako droga do samorozwoju i kształtowania kompetencji przyszłych pedagogów* pokazywały projekty edukacyjne zarówno w kontekście własnego rozwoju, jak i wykorzystania ich potencjału w życiu codziennym oraz praktyce pedagogicznej. Następnie zaprezentowały się Klaudia Sudoł i Julia Szuberska z Programu Edukacyjnego KRUK w Nadnoteckim Instytucie UAM w Pile. W referacie *KRUK ma moc – Twoje marzenia i cele to potęga* przedstawiły możliwości wszechstronnego rozwoju, jakie oferują projekty edukacyjne. W tej sesji wypowiedziały się także Olga Anastazja Koszarek i Zuzanna Agnieszka Zielińska z XX Liceum Ogólnokształcące im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Poznaniu, które przedstawiły swój projekt *Prawdziwy problem, prawdziwa sztuka – „Etykieta”* połączony z projekcją filmu o tej samej nazwie. Prelegentki poruszyły bardzo ważny temat samopoczucia, dobrostanu i nadawania znaczeń wśród osób młodych. Po sesjach dobrych praktyk i aktywnych przerwach, które zostały zaprojektowane przez dr Ewę Kasperek-Golimowską, nadszedł czas na webinaria moderowane przez dr Grażynę Barabasz. Pierwsze z nich – *Kompetencje komunikacyjne w pracy z dziećmi i młodzieżą* – poprowadziła dr Marta Kędzia. Webinarium było bogate w wiedzę dotyczącą komunikacji z dziećmi i młodzieżą oraz elementy warsztatu emisji głosu. Drugie webinarium tego dnia – *Człowieku bądź zdrow! (Samo)poMOC w budowaniu zasobów zdrowotnych przydatnych nie tylko w czasach pandemii* – poprowadziła dr Ewa Kasperek-Golimowska. Rozszerzyła wcześniej podejmowane przez siebie wątki, zapraszając do refleksji nad szeroko pojętym zdrowiem.

Dwa dni konferencji obfitowały w inspiracje do nowych projektów i działań. Samo wydarzenie stało się również platformą do wymiany przemyśleń i doświadczeń, a także sieciowania osób, które zawodowo i z zamiłowania zajmują się projektami – edukacyjnymi i społecznymi.